

Rural Development Paper-V (Development Strategies) Q.P. Code:00000

[Time:3Hrs]		[Marks:100]
Please check whether you have got the right question paper.		
N.B:	1. All questions are compulsory. 2. All questions carry equal marks. 3. Students answering in the regional language should refer in case of doubt to the main text of the paper in English.	

Q.1		Attempt <u>any two</u> questions of the following.	
	A	Give information about various Agricultural Schemes of Zilla Parishad?	
	B	Review the various Agricultural Schemes implemented by the Agriculture Department of the Government of Maharashtra?	
	C	What are the Agricultural Schemes implemented by the Department of Tribal Development?	
Q.2		Attempt <u>any two</u> questions of the following.	
	A	Explain the concept of National Agriculture Policy 2000 and State its objectives?	
	B	Explain the importance of irrigation in agricultural development?	
	C	Explain the role of Agricultural Universities in agricultural development?	
Q.3		Attempt <u>any two</u> questions of the following.	
	A	Explain the origin and development of Self-Help Groups?	
	B	Review the Maharashtra State Rural Livelihood Mission? (MSRLM)	
	C	State the importance of Agro-based industry in the providing employment in rural areas?	
Q.4		Attempt <u>any two</u> questions of the following.	
	A	Explain the concept of rural Tourism and State the importance of Rural Tourism in rural development?	
	B	Describe the merits and demerits of Agro-tourism?	
	C	Comment on the need and importance of Ecotourism?	
Q.5		Attempt <u>any two</u> short notes of the following.	
	A	Problems of Agricultural Industry	
	B	Limitations of Rural Tourism	
	C	Dashasutri Scheme	
	D	Role of Krishi Vidyan Kendra	

[वेळ: ३तास]		[गुण: १००]
कृपया तुम्हाला योग्य प्रश्नपत्रिका मिळाली आहे का ते तपासा.		
सूचना:	१. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत. २. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. ३. प्रादेशिक भाषेत उत्तर देणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी शंका असल्यास पेपरच्या मुख्यमजकुराचा इंग्रजीमध्ये संदर्भ घ्यावा	
प्र. १		खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा
	अ	जिल्हा परिषदेच्या विविध कृषी विषयक योजनांची माहिती द्या?
	ब	महाराष्ट्र शासनाच्या कृषी विभागामार्फत राबविल्या जाणाऱ्या विविध कृषी विषयक योजनांचा आढावा घ्या?
	क	आदिवासी विकास विभागामार्फत राबविल्या जाणाऱ्या कृषीविषयक योजना कोणत्या ते सांगा?
प्र. २		खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.
	अ	राष्ट्रीय कृषी धोरण २००० ची संकल्पना स्पष्ट करून त्याची उद्दिष्टे सांगा?
	ब	जलसिंचनाचे शेती विकासातील महत्त्व स्पष्ट करा?
	क	कृषी विद्यापीठांची कृषी विकासातील भूमिका स्पष्ट करा?
प्र. ३		खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.
	अ	स्वयंसहायता बचत गटाचा उगम आणि विकास स्पष्ट करा?
	ब	महाराष्ट्र राज्य ग्रामीण जीवनोन्नती अभियानाचा आढावा घ्या?
	क	कृषी आधारित उद्योगांचे ग्रामीण भागात रोजगार निर्मितीतील महत्त्व सांगा?
प्र. ४		खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.
	अ	ग्रामीण पर्यटनाची संकल्पना स्पष्ट करून ग्रामीण पर्यटनाचे ग्रामीण विकासातील महत्त्व सांगा?
	ब	कृषी पर्यटनाच्या गुणदोषांचे वर्णन करा?
	क	पर्यावरणीय पर्यटनाची गरज आणि महत्त्व यावर भाष्य करा?
प्र. ५		टिपा लिहा (कोणत्याही दोन)
	अ	कृषी उद्योगाच्या समस्या
	ब	ग्रामीण पर्यटनाच्या मर्यादा
	क	दशसूत्री योजना
	ड	कृषी विज्ञान केंद्राची भूमिका